

PSYCHOTERAPIE

PRAXE – INSPIRACE – KONFRONTACE

PSYCHOTERAPIE – 5. ročník, 2011, dvojčíslo 3-4

Vychází čtvrtletně.

Časopis byl založen v září 1990 pod názvem Konfrontace.

Do prosince 2006 vyšlo 66 čísel (17 ročníků), od ročníku 2007 vychází pod názvem Psychoterapie.

Vychází na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity
(<http://psychoterapie.fss.muni.cz>)

PRVNÍ ČESKÁ KONFERENCE PESSO BOYDEN PSYCHOMOTORICKÉ PSYCHOTERAPIE, PRAHA, 4. BŘEZNA 2011

Jan Siřínek

Je tomu asi 20 let, co do Prahy pronikly první zprávy o Albertu Pessovi, tanečnicku nevelké postavy, který vyvinul psychoterapii, o níž je rozhodně třeba se dozvědět více. Koncem roku 1998 byl v Praze zahájen první výcvik v PBSP. Třináct let po jeho zahájení máme v České republice na 60 terapeutů vyškolených ve třech výcvikových bžích a zahájení čtvrtého je přede dveřmi.

Jak se u nás PBSP po prvních letech daří? Má svou pevnou identitu, nebo se rozplývá mezi jinými, v ČR zavedenými školami a přístupy? Jak je viděna a posuzována odjinud? Tyto i další otázky si kladla První česká konference PBSP, uskutečněná 4. března 2011 v pražském hotelu Olšanka.

Rozsahem nevelký, ale obsahem intenzivní celodenní program zahrnoval sedm přednášek a jeden závěrečný workshop. Auditorium tvořilo asi 40 účastníků.

Řadu přednášek zahájil **Jan Siřínek** – autor tohoto sdělení. Formou eseje se pokusil vystihnout situaci české komunity a její zkušenost s tvůrcem PBSP, nestárnoucím Albertem Pessem. Ten představuje svým těžko napodobitelným stylem práce, výuky i neutuchajícím dotvářením terapeutických postupů pro své následovníky jakýsi pohyblivý terč, nedovolující jim uchopit techniky terapeutické práce ani jejich teoretická východiska jako jednu provždy platné stereotypy. Esej obsahoval též obecnou úvahu nad povahou učení se přímou zkušeností s autorem samým, jakož i zamyšlení nad možnostmi a omezeními plynoucími z faktu, že v PBSP archivech převažují informace obsažené na videích nad klasickými, publikovanými texty.

Ve druhé přednášce se české komunitě představila **Barbara Fischer-Bartelmann** z Heidelbergu, pravděpodobná čelní osobnost nadcházejícího čtvrtého tréninku PBSP

v ČR. Svou detailně připravenou přednášku zaměřila na koncept mezer v rolích. Kromě vysoké edukativní hodnoty celého příspěvku v jejím přístupu imponovaly dvě kvality – hluboká znalost jednotlivých konceptů PBSP, včetně těch samotným Pessem již zřídka používaných či odložených jakožto překonaných, a zároveň nadhled a kritická mysl, tolik potřebné druhé oko, které pomáhá obci terapeutů v bezpečné orientaci ve stálých inovacích PBSP.

Petra Vrtbovská pracuje s těžce vývojově traumatizovanými dětmi. Využívá a rozvíjí aplikaci PBSP přímo napomáhající psychologicky adaptovat takto postižené děti do jejich nových, pěstounských rodin. Vrcholem jejího vystoupení bylo desetiminutové video, na němž se podařilo zachytit samu esenci toho, oč v PBSP jde a co se těžko popisuje slovy: 9letá dívka si v terapeutickém prostoru postupně, krok po kroku hledá místo a rozmisťuje své pěstouny.

Kamera zachytila posloupnost těkajících očních pohybů dítěte, předjímajících prostor, do kterého skutečně za chvíli své pěstouny posílá. Úleva a radost, které následovaly, když zprvu anticipované mohlo být teď smyslově vnímané, byly zážitkem pro celý sál. Snad každému bylo v tu chvíli zřejmé, že dívka mohla mít po tomto „v - jemu“ sama v sobě mnohem zřejmější „po - jem“ či po - nětí“ o archetypu rodičovských postav a notně příkrmenou schopnost v reálném životě od svých pěstounů přijímat právě to, co dítě se šťastnější historií nasává od vlastních rodičů jako samozřejmost.

Michael Vančura se desítky let zabývá transpersonální psychologií, holotropním dýcháním a zaváděním kategorie psychospirituální krize, jakožto diagnostické alternativy pro osoby, které prožívají „psychické“

jevy, ale klasický psychiatrický přístup je pro ně neadekvátní. Vyhověl tak volání po tom, aby pohovořil, jak do těchto kontextů zařadil PBSP. Holotropní dýchání pojímá v této souvislosti jako metodu podporující objevení emoce, k níž je dispozice, ale dosud nebyla vědomě prožita ani vyjádřena. Využití PBSP principů činí taktéž „dýchání“ bezpečnější, když v postavách „sitterů“ mohou dýchající nacházet ukotvující a bezpečné interakce v intencích PBSP. V kazuistice druhého příspěvku Vančura demonstroval, jak lze stavy až psychoticky se manifestující psychologicky propracovat a integrovat, podaří-li se jejich skryté kontexty „zevztažnit“ na půdě PBSP konceptu mezer v rolích.

Zajímavou a živou debatu vzbudil **Jan Roubal**, enfant terrible české PBSP komunity. Větší částí terapeutické identity gestaltista nabídl plénu ve spolupráci s Alešem Fürstem záznam terapeutického sezení, které bylo porovnáváním PBSP, resp. gestaltistických intervencí. Ve vzduchu se v Roubalově mírně provokativním nádechu vznášela otázka: nejsou některé PBSP intervence a postupy pro běžný psychoterapeutický proces příliš sošné a neosobní? Při sošném a neosobním užívání jistě ano, může znít odpověď. Je nejvyšší čas, aby vznikl materiál popisující kdy, co a jak z PBSP do terapie nasazovat, aby vše působilo navenek i účinkovalo zcela organicky.

Posledním v řadě odpoledních příspěvků byl liberecký psychoanalytik **Petr Moss**. Brilantní řečník sdělil zúčastněným, jak PBSP působí na vnějšího, leč zúčastněného pozorovatele. Roky spolupráce s Alešem

Fürstem a speciální formát, který po léta produkují (kombinace dynamické a PBSP skupiny) mu takto umožnil promluvit. Moss, jak sám uvádí „nedotčen jedinou PBSP sebezkušeností, natož dovedností“, byl svědkem několika set PBSP struktur a viděl, jak to vypadá, funguje či nefunguje. Pro PBSP komunitu velmi inspirativní podnět.

Závěrečný workshop **Yvonne Lucké** a **Barbory Janečkové** umožnil zúčastněným v malých skupinkách reflektovat jejich psychoterapeutické vzdělání, které během života nasbírali, a variace životního a profesního stylu, jaké v nich ty které podněty vytvořily. Velmi trefným se zdá být příměr různých škol psychoterapie k jazykům. Některé jsou si natolik podobné a vzájemně srozumitelné, že mohou vzbuzovat mylný dojem, že umíme bez učení oba. Ale ouha, rodilého mluvčího může taková živelně nabytá „znanost“ pěkně tahat za uši. Tak i v „jazycích“ skutečně podobných, jako je PBSP a Biosyntéza, je třeba postupovat velmi obezřetně při aplikaci prvků jedné školy ve druhé, aby příměsí odjinud nevytvářely zmatek.

Na konec se ještě speciálně zmiňme o **Yvonně Lucké** a **Michaelu Vančurovi**. Jejich podíl na importu PBSP do České republiky je v pravdě cyrilo-metodějský. Byli to oni, jejichž zásluhou se PBSP po listopadu 1989 českému prostředí nevyhnula a jejichž prací v prvních letech mohla v ČR zapustit kořeny. Přítomná komunita jim symbolicky vzdala dík v malém rituálu, což podpořilo srdečnou atmosféru celkově vydařeného setkání.